

บทบาทและความรับผิดชอบของผู้บริหารท้องถิ่นต่อการพัฒนา
ชุมชน: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์
อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ*

**Roles And Responsibilities of Local Administrators in
Community Development: A Case Study of Phayu Subdistrict
Administrative Organization, Phayu District, Si Sa Ket Province**

ฉัตรวัฒน์ ชัยชนาภักดิ์

Chattawat Shatnataphat

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, ประเทศไทย

Western University, Thailand

E-mail: chattawat.sh@western.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ทั่วไป 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์ อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ และวัตถุประสงค์เฉพาะ 2) ศึกษาความรับผิดชอบของผู้บริหารท้องถิ่นต่อการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน และวิเคราะห์ความท้าทายและอุปสรรคที่ผู้บริหารท้องถิ่นเผชิญในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วยผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และตัวแทนประชาชน รวม 30 คน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป ผู้บริหารท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมประสานงานชุมชน และบริหารทรัพยากรอย่างใกล้ชิดส่งผลให้ชุมชน พัฒนาตามความต้องการจริง ประชาชนมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นการบริหารมีประสิทธิภาพยั่งยืน ต่อเนื่องมากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และสร้าง

*ได้รับบทความ: 16 ตุลาคม 2568; แก้ไขบทความ: 19 พฤศจิกายน 2568; ตอรับตีพิมพ์: 23 ธันวาคม 2568

Received: October 16, 2025; Revised: November 19, 2025; Accepted: December 23, 2025

ความเชื่อมั่นของประชาชนในการพัฒนาต่อไป

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ พบว่า 1) ผู้บริหารต้องรับผิดชอบเชิงรุก วิเคราะห์ปัญหาเชิงระบบ วางแผนยั่งยืน และประสานความร่วมมือทุกภาคส่วนติดตามผลโปร่งใสตอบสนองประชาชนอย่างต่อเนื่อง และ 2) ความท้าทาย ได้แก่ งบประมาณจำกัด ระบบราชการซับซ้อนการมีส่วนร่วมต่ำความเชื่อมั่นประชาชนไม่สม่ำเสมอ จำเป็นพัฒนากลไกสื่อสาร โปร่งใส สร้างเครือข่าย สนับสนุนทรัพยากรเพื่อขับเคลื่อนยั่งยืนร่วมกัน

คำสำคัญ: ผู้บริหารท้องถิ่น; การพัฒนาชุมชน; ความรับผิดชอบ; การมีส่วนร่วม; อุปสรรคในการบริหาร

Abstract

This study aimed to examine the roles of local administrators in community development within the Phayuh Subdistrict Administrative Organization, Phayuh District, Sisaket Province. The specific objectives were: (1) to investigate the responsibilities of local administrators in addressing community issues and promoting sustainable development, and (2) to analyze the challenges and constraints faced during the implementation of community development initiatives. A qualitative research methodology was employed. Data were collected through in-depth interviews, focus group discussions, and the review of relevant documents. The key informants consisted of administrators, staff members, and community representatives, totaling 30 participants selected through purposive sampling. The data were analyzed using content analysis.

The findings revealed the following:

1. General Findings Local administrators play a central role in determining development policies, encouraging community participation, coordinating among various local groups, and managing resources closely to ensure they align with actual community needs. These actions contribute to more responsive and sustainable development outcomes. The community's involvement in decision-making processes increased noticeably, administrative performance showed improved continuity, and public trust in local governance strengthened as development became more tangible and inclusive.

2. Specific Findings (1) Local administrators are required to adopt a proactive approach. This includes assessing problems in a systematic manner, planning for long-term development, fostering collaboration with multiple stakeholders, and ensuring transparent

monitoring and evaluation processes that consistently address community expectations, and (2) However, several challenges persist. These include limited financial resources, complex bureaucratic procedures, insufficient levels of citizen participation, and fluctuating levels of public confidence. Therefore, strengthening communication mechanisms, enhancing transparency, building network partnerships, and expanding resource support systems are necessary strategies to sustain community development efforts effectively.

Keywords: local administrators; community development; responsibility; public participation; administrative challenges

1. บทนำ

การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพ โดยบทบาทของ อปท. ครอบคลุมการจัดบริการสาธารณะ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ (พระศตวรรษ ชินวโร (อุดมศรี), 2561, หน้า 51-67) ภายใต้บริบทดังกล่าว ผู้บริหารท้องถิ่นจึงถูกคาดหวังให้ทำหน้าที่เป็นผู้นำเชิงนโยบายที่มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา ตัดสินใจบนข้อมูลจริง และบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม การบริหารท้องถิ่นมิได้เป็นเพียงการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น แต่ยังต้องอาศัยภาวะผู้นำที่มีคุณธรรม วิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และความสามารถในการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ในชุมชน (จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และพระณัฏฐ วฑฒโน, 2560, หน้า 528-540) หลักธรรมาภิบาล เช่น ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจและนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน (ธีระชัย เทพนอก, 2565, หน้า 309-326)

ความจำเป็นในการศึกษาพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์ แม้จะมีงานศึกษาจำนวนมากที่กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในภาพรวม แต่การวิเคราะห์เชิงลึกในระดับตำบลยังมีจำนวนจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ชนบทที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล และโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ตำบลพยุห์ อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ชุมชน และฐานเศรษฐกิจดั้งเดิม แต่ยังคงประสบปัญหาเศรษฐกิจฐานรากไม่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตประชาชน ต้องการการยกระดับ และระบบการจัดการทรัพยากรยังไม่เต็มประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ตำบลพยุห์ยังเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะชุมชนหลากหลาย ทั้งชุมชนเกษตรกรรม วิถีชาวบ้านแบบดั้งเดิม และแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่ต้องการการบริหารจัดการอย่างสมดุล ทำให้พื้นที่แห่งนี้สะท้อนภาพความท้าทาย

ของ อบท. ในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างชัดเจน จึงเป็นกรณีศึกษาที่สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างหรือบทเรียนสำหรับ อบท. อื่นๆ ที่มีบริบทคล้ายคลึงกันได้ ที่สำคัญ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์ได้ดำเนินโครงการด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เกษตรยั่งยืน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง (เทวกร แก้วเพ็ญศรี และผิน ปานขาว, 2564, หน้า 144-158) ซึ่งเป็นโอกาสในการศึกษาว่าภาวะผู้นำและนโยบายเชิงพื้นที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนอย่างไร ทำให้พื้นที่นี้เหมาะสมและมีความจำเป็น สำหรับการศึกษา โดยปัญหา ช่องว่าง และประเด็นที่ต้องศึกษา แม้บทบาทผู้บริหารจะมีความสำคัญ แต่ยังมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น งบประมาณไม่เพียงพอ บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญ และนโยบายจากส่วนกลางที่ไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ (สมพงษ์ เกศานุช และคณะ, 2562, หน้า 293-306) ช่องว่างขององค์ความรู้ที่ยังขาดคือ ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในพื้นที่เฉพาะ และ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในด้านทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจชุมชน และคุณภาพชีวิต

แนวคิดและกรอบแนวคิดการวิจัย กรอบแนวคิดของงานวิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารท้องถิ่นกับผลลัพธ์ของการพัฒนาชุมชน โดยแบ่งตัวแปรออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ตัวแปรต้น บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการกำหนดนโยบาย วางแผนพัฒนา บริหารทรัพยากร และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม (พิชญ์นิษฐา พรหมศิลป์, สัณญา เคนาภูมิ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, 2558, หน้า 146-161) กลุ่มที่ 2 ตัวแปรตาม ความรับผิดชอบและประสิทธิผลของการผลักดันแผนพัฒนาให้เกิดผลจริง รวมถึงกระบวนการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมวางแผนและประเมินผล และกลุ่มที่ 3 ตัวแปรแทรกซ้อน อุปสรรคเชิงโครงสร้าง เช่น งบประมาณจำกัด ระเบียบราชการล่าช้า หรือนโยบายจากส่วนกลางที่ไม่สัมพันธ์กับบริบทพื้นที่ (สมพงษ์ เกศานุช และคณะ, 2562)

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาบทบาทของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์จึงไม่เพียงเป็นการทำความเข้าใจกลไกการบริหารท้องถิ่นในพื้นที่หนึ่งเท่านั้น แต่ยังเป็นการสะท้อนรูปแบบการบริหารจัดการที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์ อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อศึกษาความรับผิดชอบของผู้บริหารท้องถิ่นต่อการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการ

พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

2.2 เพื่อวิเคราะห์ความท้าทายและอุปสรรคที่ผู้บริหารท้องถิ่นเผชิญในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการทำความเข้าใจบทบาทและความรับผิดชอบของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์ อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. การรวบรวมข้อมูล การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ดำเนินการทั้งจาก ข้อมูลบุคคล และข้อมูลเอกสาร ดังนี้ 1) ข้อมูลบุคคล ข้อมูลเชิงลึกจากบุคคลได้มาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่คัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์ จำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่และพนักงาน 10 คน และตัวแทนประชาชนในชุมชน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลบุคคล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบเปิดและแนวคำถามสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยจัดทำขึ้นเองเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ ความคิดเห็น และการรับรู้เกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างอิสระในระหว่างกระบวนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเสียงและจดบันทึกประกอบตามแนวทางของ Silverman (2005) เพื่อให้ข้อมูลมีความครบถ้วนและถูกต้องที่สุด และ 2) ข้อมูลเอกสาร ข้อมูลเอกสารที่ใช้ในการศึกษาได้มาจากแผนพัฒนาท้องถิ่น เอกสารราชการ รายงานผลการดำเนินงาน กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิที่ใช้ประกอบการทำความเข้าใจบริบทพื้นที่ ออกแบบเครื่องมือวิจัย และใช้ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลจากภาคสนาม นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ใช้การสังเกตการณ์ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมเพื่อให้เข้าถึงพฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจริงในสถานการณ์ปฏิบัติงานของผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) โดยเปรียบเทียบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกต และข้อมูลเอกสาร อีกทั้งยังทบทวนข้อมูลร่วมกับผู้ให้สัมภาษณ์ภายหลังการสัมภาษณ์เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่บันทึกมีความถูกต้องและสื่อความหมายตรงตามกับผู้ให้ข้อมูลต้องการสื่อ สำหรับการตรวจสอบความเที่ยง ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ก่อนนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พร้อมทั้งนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จากนั้นคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์แบบเปิดโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของผู้ประเมิน (Inter-rater reliability) พบว่าค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.87 ซึ่งอยู่ในระดับดี แสดงว่าเครื่องมือมีความเหมาะสมและเชื่อถือได้ในการนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกตการณ์ และเอกสาร ได้รับการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามแนวของ Berelson (1952) ซึ่งเหมาะสมกับงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ต้องการทำความเข้าใจความหมายและความสัมพันธ์ของข้อมูลอย่างลึกซึ้ง ผู้วิจัยได้ทำการจัดหมวดหมู่ข้อมูล แยกประเด็นสำคัญ ตีความความหมาย และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่งเข้าด้วยกัน เพื่อให้มองเห็นภาพรวมของบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของผู้บริหารท้องถิ่นในกระบวนการพัฒนาชุมชน การวิเคราะห์ดังกล่าวช่วยให้สามารถอธิบายความเชื่อมโยงระหว่างนโยบาย การบริหารจัดการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษาได้อย่างมีระบบและลึกซึ้งต่อบริบทจริงของชุมชน

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทและความรับผิดชอบของผู้บริหารท้องถิ่นต่อการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์ อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์ อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนในหลายมิติ โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และตัวแทนประชาชน ตลอดจนการศึกษาจากแผนพัฒนาและรายงานผลการดำเนินงาน ทำให้เห็นภาพการทำงานเชิงจริงขององค์กรได้ชัดเจนขึ้น ประการแรก ในด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนา ผู้บริหารสามารถสะท้อนความต้องการของประชาชนได้อย่างใกล้ชิดเคียงความเป็นจริง โดยมีการรับฟังความคิดเห็นผ่านเวทีประชาคมและช่องทางสื่อสารต่างๆ เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนคนหนึ่งให้ข้อมูลว่า เวลาเราจัดทำแผน ผู้บริหารจะย้ำเสมอว่าให้ลงพื้นที่ก่อน อย่าทำแผนอยู่แค่ในห้องประชุม เพราะชาวบ้านจะรู้ปัญหาที่ดีที่สุด นโยบายและแผนที่ออกมาจึงครอบคลุมทั้งโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาอาชีพ และการยกระดับคุณภาพชีวิตในภาพรวม ประการที่สอง ในด้านการบริหารจัดการทรัพยากร ผู้บริหารต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านงบประมาณซึ่งเป็นปัญหาสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก หลายโครงการจำเป็นต้องจัดลำดับความสำคัญใหม่อยู่เสมอ อย่างที่ผู้บริหารรายหนึ่งสะท้อนว่า อยากทำทุกอย่างให้ครบ แต่บางปีงบประมาณต้องเลือกทำสิ่งที่ชาวบ้านเดือดร้อนที่สุดก่อน อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารพยายามใช้ทรัพยากรในชุมชน เช่น แรงงานชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น มาประกอบในการพัฒนาเพื่อลดต้นทุนและสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมของประชาชน ประการสุดท้าย ผู้บริหารมีบทบาทโดดเด่นในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ทั้งกลุ่มเกษตรกร สตรี และเยาวชน โดยจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็น จนเกิดการพัฒนาแบบร่วมคิด ร่วมทำ ตัวแทนชุมชนรายหนึ่งกล่าวว่า เขา(ผู้บริหาร) ให้เราพูดได้เต็มที่ เวลาเราต้องการอะไรเขาก็จะลองหาทางทำให้ ซึ่งสะท้อนความสัมพันธ์

ร่วมมือระหว่างองค์กรและประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานยังพบความท้าทายหลายประการ เช่น ความคาดหวังของประชาชนที่เพิ่มขึ้นทุกปี ข้อจำกัดด้านบุคลากรที่มีจำนวนไม่มาก และความล่าช้าในขั้นตอนราชการที่ทำให้การพัฒนาไม่คล่องตัวเท่าที่ควร ความท้าทายเหล่านี้ทำให้ผู้บริหารต้องบริหารจัดการทั้งด้านเวลา ทรัพยากร และความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างรอบคอบ กล่าวโดยสรุป บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในพื้นที่ศึกษา มีความชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการพัฒนาท้องถิ่นสมัยใหม่ ทั้งในด้านการกำหนดแผนพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการประชาชน การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ข้อจำกัด และการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างจริงจัง แม้จะเผชิญอุปสรรคและข้อจำกัดหลายด้าน แต่ผู้บริหารยังคงมีบทบาทสำคัญในฐานะ แกนกลาง ที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

2. จากการศึกษาความรับผิดชอบของผู้บริหารท้องถิ่นต่อการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่าผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์มีบทบาทที่สะท้อนถึงความมุ่งมั่นในการกำหนดทิศทางการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ปัญหาที่แท้จริง และศักยภาพของชุมชน โดยมีการวางแผนทั้งระยะสั้นเพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วน และระยะยาวเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่มั่นคงยั่งยืน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และเอกสารแผนพัฒนาต่างๆ ช่วยทำให้เห็นภาพความรับผิดชอบของผู้บริหารได้อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ประการแรก ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในด้านการกำหนดนโยบายและแผนงานที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยใช้ข้อมูลพื้นที่จริงเป็นฐานสำคัญ เช่น ปัญหาน้ำไม่เพียงพอในบางหมู่บ้าน การขาดอาชีพเสริมของครัวเรือน หรือข้อจำกัดด้านการเข้าถึงการศึกษา เจ้าหน้าที่ฝ่ายนโยบายรายหนึ่งเล่าว่า ผู้บริหารจะให้เราเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง ลงพื้นที่จริง ต้องได้คำตอบจากชาวบ้าน ไม่ใช่จากเอกสารอย่างเดียว ทำให้แผนงานที่จัดทำขึ้นมีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์โดยไม่ละทิ้งเป้าหมายการพัฒนาในระยะยาว ประการที่สอง ในด้านการบริหารทรัพยากรและงบประมาณ ผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อทรัพยากรสาธารณะอย่างชัดเจน มีการใช้หลักความคุ้มค่าและความจำเป็นเป็นตัวชี้้นำการตัดสินใจ เจ้าหน้าที่การคลังให้ข้อมูลว่า เวลาของงบประมาณ ผู้บริหารเขาจะเน้นว่าอะไรที่ซ่อมได้ก็ซ่อมก่อน ประหยัดไว้ทำอย่างอื่นที่จำเป็นกว่า นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพหรือการใช้ทรัพยากรร่วมกันในชุมชน ซึ่งช่วยลดค่าใช้จ่ายและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในเวลาเดียวกัน ประการสุดท้าย ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การเสนอแนวคิด กำหนดแผน ไปจนถึงการติดตามและประเมินผลโครงการ การจัดเวทีประชาคมเป็นประจำทุกปีช่วยให้เสียงของประชาชนส่งตรงถึงผู้บริหาร ตัวแทนชุมชนรายหนึ่งกล่าวว่า เขาเปิดโอกาสให้เราพูดทุกเรื่อง จะถามว่าเห็นด้วยไหม ไม่เห็นด้วยตรงไหน เขาปรับตามที่ชุมชนต้องการจริงๆ ทำให้การพัฒนามีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้บริหารยังคงเผชิญความท้าทายหลายด้าน เช่น

ความต้องการของประชาชนที่เพิ่มขึ้นทุกปี ข้อจำกัดด้านบุคลากรที่ไม่เพียงพอ และข้อจำกัดของกฎระเบียบราชการที่ทำให้การดำเนินงานบางเรื่องล่าช้า นอกจากนี้ การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกยังต้องใช้เวลาและขั้นตอนมาก ทำให้การผลักดันบางโครงการไม่สามารถเดินหน้าได้อย่างรวดเร็วตามความคาดหวังของประชาชน จากการวิเคราะห์แผนพัฒนาท้องถิ่นและรายงานการใช้จ่ายงบประมาณ พบว่าผู้บริหารได้วางเป้าหมายการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม พร้อมสร้างความร่วมมือกับทั้งหน่วยงานราชการและภาคประชาชนอย่างสม่ำเสมอ ผ่านการติดตามผลรายไตรมาส การประเมินโครงการ และการปรับแผนตามข้อเสนอแนะของประชาชน ทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองและก้าวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาวได้อย่างเป็นขั้นตอน

3. จากการวิเคราะห์ความท้าทายและอุปสรรคที่ผู้บริหารท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์ต้องเผชิญในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นมีความหลากหลายและเกี่ยวข้องทั้งโครงสร้างระดับนโยบายและการทำงานเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ โดยสามารถแบ่งออกเป็นสามประเด็นหลัก ได้แก่ ข้อจำกัดด้านงบประมาณและทรัพยากร ความไม่สอดคล้องของนโยบายและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และความซับซ้อนของระบบราชการและกระบวนการประสานงาน ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการพัฒนาในระดับท้องถิ่นโดยตรง ประการแรก ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและงบประมาณเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาต่างๆ แม้ผู้บริหารจะมีแผนงานที่ชัดเจน แต่การจัดสรรงบประมาณจากระดับจังหวัดหรือส่วนกลางที่ล่าช้า รวมถึงงบที่ไม่เพียงพอ ทำให้โครงการบางส่วนต้องเลื่อนออกไปหรือดำเนินการได้ไม่เต็มรูปแบบ เจ้าหน้าที่งบประมาณคนหนึ่งสะท้อนว่า บางทีวางแผนไว้ดีแล้ว แต่พองบไม่มา หรือมาต่ำกว่าที่ขอ บ ก็ต้องตัดโครงการออก ทำให้การพัฒนาชุมชนต้องเผชิญข้อจำกัดในการตอบสนองปัญหาเร่งด่วนของประชาชน โดยเฉพาะโครงการที่ต้องใช้เงินจำนวนมาก เช่น การซ่อมแซมถนน การแก้ปัญหาน้ำอุปโภคบริโภค หรือการสร้างแหล่งรายได้ใหม่ให้ชุมชน ประการที่สอง ความไม่สอดคล้องระหว่างนโยบายจากส่วนกลางกับบริบทความเป็นจริงในพื้นที่ ทำให้ผู้บริหารต้องใช้ความพยายามมากในการปรับนโยบายให้เข้ากับชุมชน บ่อยครั้งนโยบายจากบนลงล่างไม่ได้ตอบโจทย์สภาพเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนให้ข้อมูลว่า บางนโยบายดีนะ แต่ใช้กับพื้นที่เราไม่ได้ ต้องดัดแปลงหรือหาวิธีทำให้มันเข้ากับชุมชน นอกจากนี้ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในบางพื้นที่ยังไม่เพียงพอ เนื่องจากประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ หรือคิดว่าการพัฒนาเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น ส่งผลให้การผลักดันโครงการต่างๆ ขาดแรงสนับสนุนจากชุมชน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน ประการสุดท้าย ความซับซ้อนของระบบราชการและการประสานงานระหว่างหน่วยงานเป็นอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานล่าช้าและไม่คล่องตัว โดยเฉพาะด้านเอกสารและกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ต้องดำเนินการอย่างรัดกุมตามกฎหมาย ทำให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ต้องใช้เวลาในการจัดการเอกสารจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ที่มโนนโยบายกล่าวว่า บางครั้งไม่ได้ช้าเพราะงานเรา

แต่ข้าพเจ้าต้องรอเอกสารจากหลายหน่วยงาน บางอย่างต้องเซ็นหลายชั้นตอนมาก นอกจากนั้น การประสานงานกับหน่วยงานภายในและภายนอกยังขาดความต่อเนื่องในบางช่วง ส่งผลให้การดำเนินงานไม่สามารถเดินหน้าได้ตามกรอบเวลา เมื่อพิจารณาโดยรวม ความท้าทายที่ผู้บริหารท้องถิ่นต้องเผชิญมีทั้งด้านโครงสร้างเชิงนโยบายและข้อจำกัดเชิงปฏิบัติการ ทำให้การบริหารงานพัฒนาชุมชนจำเป็นต้องอาศัยความสามารถในการปรับตัว การคิดเชิงกลยุทธ์ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารต้องทำงานเชิงรุกทั้งในด้านการหาทุนสนับสนุน การสื่อสารกับประชาชน และการลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการ เพื่อให้การพัฒนาชุมชนสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะยาว

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาท ความรับผิดชอบ รวมถึงความท้าทายของผู้บริหารท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์ อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ สามารถอภิปรายผลเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์มีบทบาทชัดเจนในการวางแผนพัฒนา การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และการกำหนดนโยบายที่ตอบสนองต่อบริบทของชุมชน โดยมีการจัดเวทีประชาคม การรับฟังความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอน ผลนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญ์นิษฐา พรหมศิลป์ และคณะ (2558, หน้า 146-161) ที่เสนอว่า ผู้บริหารท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21 ต้องมีวิสัยทัศน์และมีบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ นอกจากนี้ บทบาทของผู้บริหารยังสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาชุมชนแบบ ABCD ของ Green, & Haines (2015) ซึ่งเน้นการใช้ทรัพยากรภายใน เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสตรี เยาวชน รวมทั้งทุนทางสังคมของชุมชน พบว่า ผู้บริหารของตำบลพยุห์ให้ความสำคัญกับกลุ่มต่างๆ ดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้บทบาทด้านการเสริมสร้างพลังชุมชนมีความสอดคล้องกับแนวคิดเชิงทฤษฎีอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ในด้านการใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีในการบริหารจัดการ ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับมุมมองของ Kenny, & Connors (2016) ที่เสนอให้ผู้บริหารท้องถิ่นต้องขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยนวัตกรรมสมัยใหม่ สาเหตุสำคัญอาจมาจากบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์ที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ความพร้อมของบุคลากร และโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี จึงยังไม่สามารถผลักดันการพัฒนาด้านนวัตกรรมได้อย่างเต็มที่

2. ความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยชี้ว่าผู้บริหารท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการจัดทำแผนงาน แก้ไขปัญหาของชุมชน และสนับสนุนการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านเวทีประชาคมและการรับฟังข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง ผลนี้สอดคล้องกับงานของสมพงษ์ เกศานุช และคณะ

(2562, หน้า 293-306) ที่กล่าวว่าผู้นำชุมชนควรสร้างแรงจูงใจ เชื่อมโยงภาคส่วนต่างๆ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของอรรถ ก๊กผล (2552) ซึ่งเน้นการกระจายอำนาจและส่งเสริมการให้ชุมชนมีสิทธิร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนา โดยผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารตำบลพยุห์เปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา สนับสนุนกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ และส่งเสริมการพึ่งพาตนเองตามบริบทของพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยขัดแย้งบางประเด็นกับข้อเสนอของ Mouritzen, & Svava (2002) ที่ระบุว่าความโปร่งใสระหว่างนักการเมืองและผู้บริหารเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นของประชาชน ในกรณีของตำบลพยุห์ยังพบว่าประชาชนบางส่วนรู้สึกไม่มั่นใจในด้านการจัดสรรงบประมาณเนื่องจากความไม่ชัดเจนในการสื่อสารและการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งเป็นปัจจัยที่ควรได้รับการปรับปรุงเพื่อสร้างความไว้วางใจต่อระบบการบริหารมากยิ่งขึ้น

3. ความท้าทายและอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารท้องถิ่นต้องเผชิญอุปสรรคหลายประการ เช่น ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ความล่าช้าในระบบราชการ และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ยังไม่ทั่วถึง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของการวางแผนพัฒนาชุมชน ผลนี้สอดคล้องกับงานของสมพงษ์ เกศานุช และคณะ (2562) ที่ระบุว่าผู้นำท้องถิ่นต้องมีความสามารถในการปรับตัว และเชื่อมโยงภาคส่วนต่างๆ เพื่อรับมือกับความซับซ้อนของงานพัฒนา ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมของผู้บริหารยังอยู่ในระดับจำกัด ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาชุมชนในยุคปัจจุบัน ผลนี้ไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ Gargan (2019) ที่เสนอว่าการพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องอาศัยทุนมนุษย์และทุนธรรมชาติอย่างสมดุล โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานสำคัญของชุมชน ซึ่งในกรณีของตำบลพยุห์ยังพบว่าผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญด้านนี้อย่างเด่นชัด จึงเป็นประเด็นที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม การผลักดันกลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน และเศรษฐกิจฐานรากของผู้บริหารตำบลพยุห์มีความสอดคล้องกับแนวคิดของรัฐบาล คุศลทรัพย์ และคณะ (2563, หน้า 85-98) ที่มองว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีบทบาทในการส่งเสริมเครือข่ายเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในระยะยาว

โดยสรุป ผลการศึกษาส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีด้านการบริหารท้องถิ่นและการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการส่งเสริมศักยภาพภายในชุมชน สาเหตุที่เกิดความสอดคล้องนั้นเนื่องจากผู้บริหารตำบลพยุห์มีบทบาทเชิงรุกตามแนวทางการบริหารสมัยใหม่ และบริบทของชุมชนเองก็มีความพร้อมด้านทุนทางสังคม ส่วนประเด็นที่ไม่สอดคล้อง เช่น การใช้นวัตกรรม การจัดการทุนธรรมชาติ และความโปร่งใสในการบริหาร ล้วนมีสาเหตุมาจากข้อจำกัดเชิงระบบ งบประมาณ และโครงสร้างองค์กร ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาต่อไป เพื่อให้การบริหารท้องถิ่นสอดคล้องกับมาตรฐานการพัฒนายุคใหม่อย่างสมบูรณ์

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้บริหารท้องถิ่นควรนำผลการศึกษานี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายและแผนงานที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน โดยเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนของการพัฒนา เพื่อให้เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรใช้ข้อมูลจากการวิจัยในการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการภายใน โดยเฉพาะในด้านการสื่อสาร การประสานงาน และการจัดสรรทรัพยากร เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและโปร่งใสมากยิ่งขึ้น

1.3 ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการอบรมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มทักษะในการจัดการปัญหาและการบริหารชุมชนแบบมีส่วนร่วม อันจะนำไปสู่การบริหารที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการขยายพื้นที่ศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้านบทบาทและความรับผิดชอบของผู้บริหารในบริบทที่หลากหลาย

2.2 ควรใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) เพื่อให้ได้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งจะช่วยให้มีความแม่นยำและรอบด้านของผลการวิจัย

2.3 ควรศึกษาบทบาทของประชาชนในการพัฒนาชุมชนควบคู่กับบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ได้ภาพรวมที่สมบูรณ์ของการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

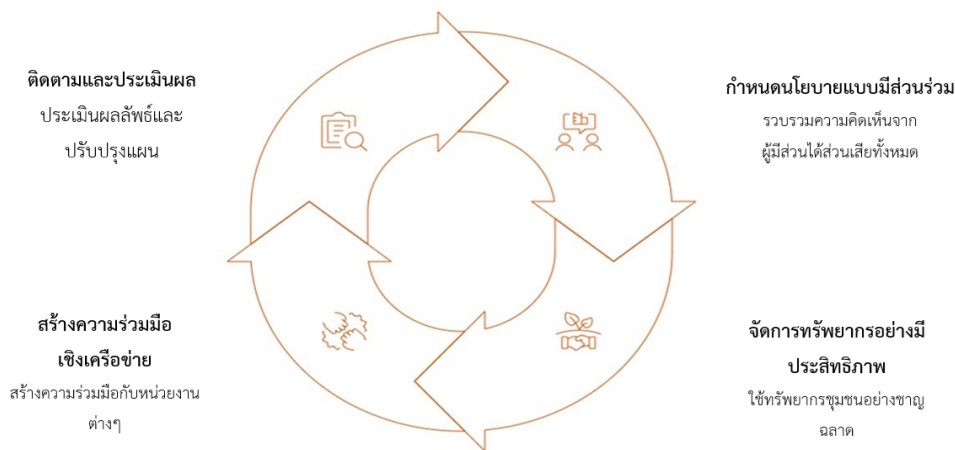
จากการศึกษาบทบาทและความรับผิดชอบของผู้บริหารท้องถิ่นต่อการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์ อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญเกี่ยวกับกลไกการบริหารงานท้องถิ่นซึ่งเชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลที่ต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากร ระบบราชการ และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ยังไม่ทั่วถึง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และประชาชน ซึ่งผ่านการวิเคราะห์แบบเปรียบเทียบและตรวจสอบความสอดคล้อง (triangulation) ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารท้องถิ่นไม่ได้ทำหน้าที่เพียงการกำหนดนโยบายหรือเป็นผู้ตัดสินใจเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทสำคัญในฐานะตัวกลาง ที่เชื่อมโยงการทำงานระหว่างส่วนราชการภายในองค์กร ภาคประชาชน และหน่วยงานภายนอก เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนความร่วมมือ ความโปร่งใส และความไว้วางใจร่วมกัน อย่างไรก็ตาม แม้ผู้บริหารจะมองว่าการบริหารงานโดยใช้ความร่วมมือเป็นหัวใจสำคัญ เจ้าหน้าที่กลับสะท้อนให้เห็นถึง

ข้อจำกัดด้านขั้นตอนและทรัพยากรที่อาจทำให้การดำเนินงานไม่คล่องตัว ขณะที่ประชาชนมีทั้งความคาดหวังและข้อกังวลด้านการเข้าถึงข้อมูล ความต่อเนื่องของโครงการ และโอกาสในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง การมองผ่านมิติที่หลากหลายเหล่านี้ทำให้องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นไม่เอนเอียงไปในเชิงบวกขององค์กรเพียงด้านเดียว แต่สะท้อนภาพรวมเชิงลึกของการบริหารงานท้องถิ่นตามสภาพจริง จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้พัฒนา โมเดลการบริหารท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน (Local Governance for Sustainable Community Development Model) ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

- 1) การกำหนดนโยบายแบบมีส่วนร่วม ที่เปิดพื้นที่ให้ประชาชนทุกกลุ่มสะท้อนความต้องการของตน
- 2) การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเชื่อมโยงทุนมนุษย์ ทุนวัฒนธรรม และทุนธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 3) การสร้างความร่วมมือเชิงเครือข่ายกับหน่วยงานรัฐ เอกชน ประชาชน และกลุ่มเศรษฐกิจฐานราก และ
- 4) การติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของข้อมูลร่วมกัน

โมเดลนี้จึงเหมาะสมสำหรับการประยุกต์ใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เพื่อยกระดับการพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืนมากยิ่งขึ้น ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และพระณัด วฑฒโน. (2560). ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 6(พิเศษ), 528-540. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/download/116460/94913/327002>

- เทวกร แก้วเพ็ญศรี และผิน ปานขาว. (2564). บทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 15(1), 144-158. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/hsjournalnmc/article/view/247361>
- ธีระชัย เทพนอก. (2565). ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 9(8), 309-326. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/download/263417/175076/995800>
- พระศตวรรษ ชินวโร (อุดมศรี). (2561). บทบาทการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 1(1), 51-67. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jra/article/download/178036/126654/>
- พิชญ์ณัฐา พรหมศิลป์, สัญญา เคนาภูมิ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2558). บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 3(2), 146-161. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/download/76578/61528/>
- รัฐบุรุษ คัมทรัพย์, พินัย วิถีสวัสดิ์, จิรวรรณ เทพประสิทธิ์, พิเชษฐ์ ภูเฉลิมตระกูล, อุกฤษณ์ ชาวแพรงน้อย และกุลประภัสสร รำพึงจิตต์. (2563). บทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนกลุ่มอาชีพและวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลพระยาบันลือและคลองพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิจัยทางวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 9(2), 85-98.
- สมพงษ์ เกษานุช, ธนู ทดแทนคุณ, เบญจรงค์ พันธ์สะอาด, สัญญา เคนาภูมิ, ชื่นนภา หนั้นแดง และเกษฎา ผาทอง. (2562). บทบาทผู้นำกับกระบวนการทัศน์ในการพัฒนาชุมชน. *วารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ*, 1(3), 293-306. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/art/article/download/243243/164742>
- อรรถัย กีกผล. (2552). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับนักบริหารท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.).
- Berelson, B. (1952). *Content analysis in communication research*. Glencoe, IL: Free Press.
- Gargan, J. J. (Ed.). (2019). *Handbook of local government administration*. New York, NY: Routledge.
- Green, G. P., & Haines, A. (2015). *Asset building & community development*. (4th ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.

- Kenny, S., & Connors, P. (2016). *Developing communities for the future*. (5th ed.). South Melbourne, VIC: Cengage Learning Australia.
- Mouritzen, P. E., & Svava, J. H. (2002). *Leadership at the Apex: Politicians and Administrators in Western Local Governments*. Pittsburgh, PA: Pittsburgh University Press.
- Silverman, D. (2005). *Doing qualitative research: A practical handbook*. (2nd ed.). London: SAGE Publications.